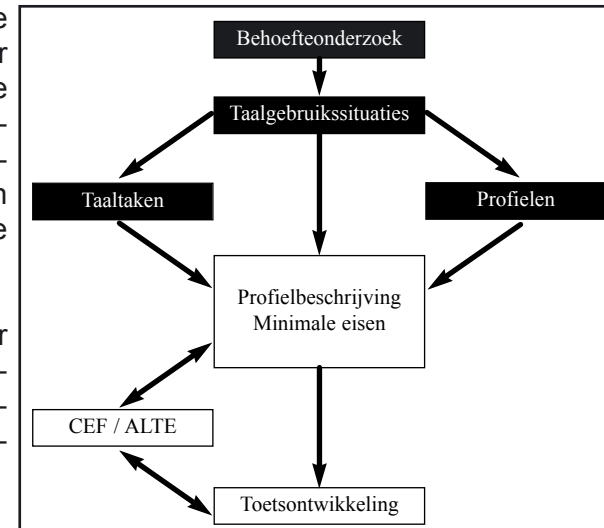

3. De CNaVT-profielen

3.1. Welke profielen zijn er?

In een eerste fase werd bij studenten Nederlands als Vreemde Taal en hun docenten via een schriftelijke vragenlijst gepeild naar de behoeften en motieven bij het leren van het Nederlands. Deze vragenlijst bestond hoofdzakelijk uit aan te duiden taalgebruikssituaties waarin de student in het Nederlands wil kunnen functioneren. De aangegeven taalgebruikssituaties konden worden ondergebracht in vier grote domeinen: werk, opleiding, sociale contacten en toerisme.

Deze fase werd gevolgd door een kwalitatieve fase waarin de vier domeinen aan deskundigen en sleutelfiguren in het NVT-veld werden voorgelegd. In deze fase stond de vraag naar de maatschappelijke relevantie en de praktische en economische haalbaarheid van het certificeren van deze domeinen centraal.

De kwantitatieve en kwalitatieve analyses leidden uiteindelijk tot de selectie van vier generische (algemene) profielen. Deze profielen vormen een afspiegeling van de belangrijkste maatschappelijke domeinen en situaties waarbinnen mensen in het Nederlands willen of moeten kunnen functioneren.

1. PROFIEL TOERISTISCHE EN INFORMELE TAALVAARDIGHEID	PTIT
2. PROFIEL MAATSCHAPPELIJKE TAALVAARDIGHEID	PMT
3. PROFIEL PROFESSIONELE TAALVAARDIGHEID	PPT
4. PROFIEL ACADEMISCHE TAALVAARDIGHEID	PAT

3.2. Voor wie is welk profiel bedoeld?

De domeinen en situaties binnen een profiel zijn domeinen en situaties waarbinnen studenten NVT willen functioneren na hun leerproces. Daarnaast kunnen de profielen ook worden gezien als een omschrijving van taalvaardigheidseisen voor taalgebruikers in abstracto, los van hun leerproces Nederlands. Daarom wordt in de profielbeschrijvingen de term 'taalvaardigheidseisen' gebruikt in plaats van 'einddoelen', en 'taalgebruikers' in plaats van 'kandidaten'.

In beide gevallen richt elk profiel zich in principe op een specifieke doelgroep, dat wil zeggen op een groep taalleerders of taalgebruikers met een specifieke functioneringsbehoefte. De profielexamens zijn niet bedoeld om achtereenvolgens af te leggen in de loop van een leerproces.

PTIT

Dit profiel is bedoeld voor mensen die contacten (willen) aangaan of onderhouden met Nederlandstalige familie of vrienden, of voor mensen die zich als toerist in het Nederlands willen redden, of voor mensen die in een niet-professionele context met Nederlandstalige toeristen in hun eigen land willen communiceren.

PMT

Dit profiel is bedoeld voor mensen die interesse hebben in de Nederlandse taal (en cultuur) en Nederlandse teksten als krantenartikelen en nieuwsberichten willen begrijpen. Daarnaast is het profiel ook geschikt voor mensen die voor een langere periode in het Nederlandse taalgebied willen verblijven en tijdens dat verblijf Nederlands willen begrijpen en gebruiken.

PPT

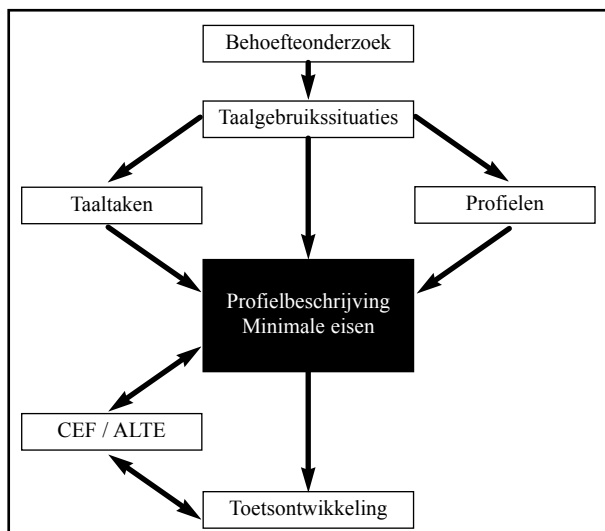
Dit profiel is bedoeld voor mensen die het Nederlands nodig hebben binnen administratieve en dienstverlenende functies zoals administratief medewerker, informaticus, vertegenwoordiger, reisleader, telefonist, bankbediende, receptionist, boekhouder, ...

PAT

Dit profiel is bedoeld voor mensen die aan het eind van een opleiding Nederlands als vreemde taal staan of aan het begin van een loopbaan als docent Nederlands als vreemde taal¹. Zij moeten kunnen omgaan met mondelinge en schriftelijke teksten op academisch niveau.

¹ De taalvaardigheid die nodig is om in het Nederlandse taalgebied een hogere opleiding aan te vangen waarbij Nederlands als instructietaal wordt gebruikt, ligt doorgaans LAGER dan wat er in het examen PAT wordt verwacht. Een taalgebruiker met een Certificaat PAT beschikt in principe over MEER dan voldoende taalvaardigheid om de studie aan te vangen. Dit Certificaat kan dus worden beschouwd als een voldoende maar niet noodzakelijke voorwaarde of beginniveau. Instellingen voor hoger onderwijs beslissen echter zelf of zij PAT als toegangsniveau aanvaarden.

3.3. Hoe wordt een profiel beschreven?

Voor elk van de vier profielen kan vastgelegd worden welke vaardigheden in het Nederlands iemand minimaal moet bezitten om te kunnen functioneren. In de beschrijving van elk profiel worden taalvaardigheidseisen nauwkeurig aangegeven.

De profielbeschrijvingen hebben vier functies.

Ten eerste vormen ze de basis voor de ontwikkeling en de beoordeling van de profielen. Ze geven de mogelijkheid de inhoudelijke validiteit van de examens te waarborgen.

Ten tweede dienen ze een didactisch doel. Ze bieden docenten NVT die dat wenselijk achten, de mogelijkheid om hun onderwijs vorm te geven en te organiseren overeenkomstig de behoeften van hun studenten.

Ten derde zijn de profielbeschrijvingen het instrument waarmee de vier profielen worden gerelateerd aan de CEF-niveaus. De taalvaardigheidseisen van elk profiel worden gerelateerd aan de algemene descriptors van de CEF-niveaus. Dit is de eerste stap in een proces van verankering.

Ten vierde kunnen kandidaten om te kiezen op welk examen ze zich willen voorbereiden, gebruikmaken van de profielbeschrijvingen en kijken welk profiel het beste aansluit bij datgene waarvoor zij het Nederlands nodig hebben.

Een profielbeschrijving bestaat uit drie grote onderdelen die overeenkomen met drie beschrijvingsniveaus: macro, meso en micro.

Macroniveau

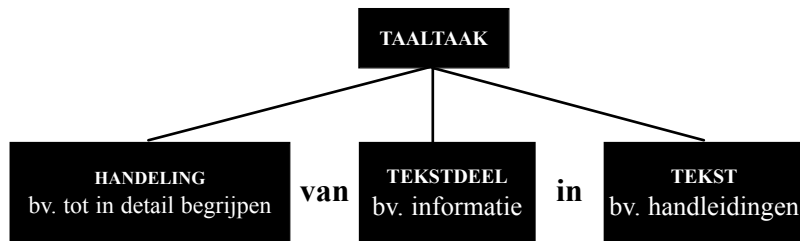
Op het macroniveau vindt men een algemene omschrijving van het profiel. Daarin worden parameters beschreven die voor het gehele profiel gelden:

- de **soort taalvaardigheid** die het profiel omvat;
- de **doelgroep**;
- de **communicatiepartners**: bekend of onbekend;
- de relevante **contexten**;
- de eventuele **klemtonen** met betrekking tot vaardigheden;
- het belang van **specifieke** versus **algemene taal**;
- het **niveau van het CEF** waarmee het profiel in grote lijnen overeenkomt.

Mesoniveau

Op het mesoniveau worden de taalvaardigheidseisen per (geïntegreerde) vaardigheid beschreven. Ze beschrijven wat mensen met taal moeten kunnen doen: welke taaltaken ze moeten kunnen uitvoeren en op welk niveau. De taalvaardigheidseisen worden eerst in zinnen geformuleerd. Vervolgens worden ze via een tabel opgesplitst in een aantal bouwstenen of parameters en wordt daar een voorbeeldsituatie bij gegeven, zodat de gebruiker een inzicht krijgt in de opbouw van de taalvaardigheidseisen.

Een taaltaak bestaat uit een handeling, een tekstdeel en een tekst. De kern is de handeling, bijvoorbeeld 'tot in detail begrijpen'. Die wordt gekoppeld aan de meest relevante tekstdelen, bijvoorbeeld 'informatie', en teksten, bijvoorbeeld 'handleiding'. In het voorbeeld leidt dit tot de taaltaak: 'tot in detail begrijpen van informatie in handleidingen'. Per taaltaak worden aan de handeling de meest relevante en prototypische teksten gekoppeld. Het lijstje teksten is dus niet uitputtend.

Het niveau waarop de taaltaak moet worden uitgevoerd, wordt aangegeven via het verwerkingsniveau: de mate waarin een aangeboden of een te produceren tekst verwerkt moet worden. De verwerkingsniveaus zijn op een continuüm te situeren, gaande van eenvoudig tot complex.

LAAG VERWERKINGSNIVEAU Een relatief eenvoudig begrip of weergave van informatie in een tekst is vereist		HOOG VERWERKINGSNIVEAU De informatieverwerking gaat verder dan louter begrip of weergave. De informatie moet veranderd, gestructureerd, aangepast worden aan de situatie.	
KOPIËREND NIVEAU zeer laag	BESCHRIJVEND NIVEAU laag	STRUCTUREREND NIVEAU hoog	BEOORDELEND NIVEAU zeer hoog
Letterlijk weergeven van aangeboden informatie; herhalen wat gezegd of geschreven is; zo getrouw mogelijk imiteren. Bv. een brief voorlezen.	Kennis nemen van verstrekte informatie; aangeboden informatie in min of meer dezelfde vorm weergeven. Bv. een formulier op een postkantoor invullen.	Informatie een andere structuur geven dan welke waarin ze werd gepresenteerd; onderdelen van informatie selecteren; verbanden tussen stukjes informatie ontdekken; zelf een nieuwe ordening aanbrengen. Bv. een sollicitatiegesprek voeren.	Verwerkte informatie uit twee verschillende bronnen met elkaar vergelijken. Bv. informatie uit verschillende artikelen vergelijken om te verwerken in een werkstuk.

Het microniveau tenslotte omvat een beschrijving van de tekstkenmerken. Hier gaat het om de kenmerken van de teksten in de taaltaken, bijvoorbeeld woordenschat, grammatica, tempo, uitspraak, structuur/samenhang/lengte, onderwerp en register.

Per profiel worden enerzijds de kenmerken beschreven van de (mondelinge en schriftelijke) teksten die men moet kunnen begrijpen. Het is echter onmogelijk de brede waaier aan teksten volledig te omschrijven. In de realiteit zullen ook teksten met andere (moeilijkere) kenmerken voorkomen, maar er wordt niet verwacht dat kandidaten deze probleemloos kunnen begrijpen. In een profielexamen zullen dus geen teksten worden opgenomen die moeilijker zijn dan de teksten omschreven in de profielbeschrijving.

Anderzijds worden per profiel de kenmerken beschreven van de (mondelinge en schriftelijke) teksten die een taalgebruiker moet kunnen produceren. Deze tekstkenmerken komen overeen met de reële verwachtingen binnen dat profiel. Bij de omschrijving van deze kenmerken wordt uitgegaan van de 'functionele kwaliteit' van een tekst: de mate waarin deze tekst in de werkelijkheid zijn doel zou bereiken en aan de verwachtingen van de omgeving zou voldoen. Functionele kwaliteit is niet te relateren aan een exact aantal fouten, maar heeft te maken met de combinatie van fouten en de mate waarin dit in het geheel van de tekst problematisch is. Daarom wordt in de omschrijving van de tekstkenmerken vaak gebruik gemaakt van relatieve termen als 'overwegend' of 'in geringe mate', en wordt er geen uitputtende opsomming gemaakt van specifieke fouten.